

BM505ZK ZÁKLADY SPRÁVNÍ VĚDY

1. PŘEDNÁŠKA 18.10.2019

***SPRÁVNÍ VĚDA – POJEM, CHARAKTERISTIKA.
VÝVOJ ZKOUMÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY.***

DOC. JUDR. SOŇA SKULOVÁ, PH.D.

SPRÁVNÍ VĚDA

- × Centrální pojem = **Veřejná správa**
jako komplexní, multikriteriální společenský jev
- × Přístupy ke zkoumání veřejné správy
 - + **Rozmanitost, členitost** – možnost více přístupů.
 - + **Vývoj v čase, pružnost** – více či méně dle potřeb společnosti (státu).

I.1 ADMINISTRATIVISTIKA – SPRÁVNÍ STUDIA

Zahrnuje obory:

- věda(teorie) správního práva („VSP“)

- správní věda („SV“)

- správní politika

I.2 VÝVOJ ZKOUMÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Významný pro chápání veřejné správy **v potřebných souvislostech**.
Zvláště u veřejné správy – znak **trvalosti, continuity**.

+ zkušenosti („*Historia magistra vitae*“)

Tradice a základy současné naší veřejné správy dle hlavních etap:

- ✘ **kameralistika, policejní věda** (Francie, Prusko – 17. – 18.století) = prakticistní přístupy.
- ✘ **správní nauka** (18. stol.- počátek 19. /*Bonnin, L. von Stein*/ = působení správy ve společnosti.
- ✘ Evropa - **období juristické** (od poloviny 19. stol.- k právnímu normativismu),
Mimo tento rámec později - *M.Weber*(sociologie), *H.Fayol* (modely řízení).

I.2 VÝVOJ ZKOUMÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

-POKR. 1

- × USA – **manažerské přístupy** (F.W.Taylor, W.Wilson), a další směry.
- × Období **po 2.světové válce** – rozvoj SV, inspirace z USA do Evropy.
- × Mnohost metod zkoumání a přístupů:
(**behaviorismus** /Simon/, **Human Relations** /Mayol, **Decision Making, systémový** /Rosenbloom, Etzionil/, Fuzzy-logic, **kontingenční přístup** /Crozier/, ...)

I.2 VÝVOJ ZKOUMÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

-POKR. 2

- × metody hodnocení („*evaluace*“): TQM, EFQM, CAF, benchmarking, BSC /vyvážených ukazatelů/, ISO).

Tyto metody – původ v soukromém sektoru.

Avšak: **Limity využití manažerských metod!**

- × **specifický vývoj v „sovětském bloku“** („teorie socialistické státní výstavby“).

Odraz, resp. projev moderních přístupů: „teorie řízení“, „teorie organizace“, „správní věda“.

I.3 VZTAH SPRÁVNÍ VĚDY („SV“) A VĚDY SPRÁVNÍHO PRÁVA („VSP“)

Předmět zkoumání:

SV = *Veřejná správa* jako komplexní společenský systém

VSP = *Správní právo* jako systém právních norem, zásad, principů (u VSP)

Pozn.1 : pojem „systémová metoda“ (u obou odvětví)

Pozn.2 : „správněprávní“ a „správněvědní“ přístup.

I.3 VZTAH SPRÁVNÍ VĚDY A VĚDY SPRÁVNÍHO PRÁVA

- POKR.

Rozdíl v metodách zkoumání SV a TSP
(determinovány předmětem zkoumání):

Správní věda: **obecné metody:**

empirické (pozorování, experiment) a **racionální**
(analogie, indukce, dedukce, analýza, syntéza),

- **další metody:** systémová, komparace, historická
komparace,

- + **z jiných oborů** využívá: metodu **sociologických**
výzkumů, metodu **kvantitativní** (matematické, vč.
matem. modelů, kybernetika), **behaviorální**,
statistické, ...

I.3 VZTAH SPRÁVNÍ VĚDY („SV“) A VĚDY SPRÁVNÍHO PRÁVA („VSP“)-POKR.

Společný cíl obou disciplin:

= zvýšení **efektivnosti** veřejné správy.

Ovšem **odlišnými**, „svými“ způsoby:

VSP = náměty, návrhy pro legislativu (*de lege ferenda*)
(+ inspirace pro judikaturu),

SV = doporučení **pro správní praxi, včetně ústřední** (pro koncepce, reformy, racionalizaci, i vlastní činnost).

Pozn.: Pojem „**efektivnost veřejné správy**“ = **společenská efektivnost** (= míra, způsob a náklady naplňování cílů a úkolů VS)

II.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA

POJEM, OBSAH

- × Pojem „správa“
- × Pojem „řízení“ (**management**)
- × Znaky správy (institucionalizace, strukturovanost, trvalost, + u VS povinnostní povaha)
- × -----
- × **Správa veřejná** a **správa soukromá**, rozdíly (obdobně jako u práva soukromého a veřejného)
- × Prvek *účelový* a prvek *právní* ve veřejné správě.

II.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA

POJEM, OBSAH, CHÁPÁNÍ:

- ✘ Veřejná správa **v organizačním pojetí** (organizace, struktura, vztahy).
+ *Organizační principy* (= možnosti uspořádání, vytváření, vztahů).
- ✘ Veřejná správa **ve funkčním pojetí** (jako činnost) + *Zásady činnosti*.
- **Systemové pojetí** veřejné správy (= „celostní“ = „organizace v akci“).

II.2 AKTUÁLNÍ VÝVOJ ZKOUMÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY (TRENDRY VE SPRÁVNÍ VĚDĚ)

úloha :

- ❖ - **národních** vzdělávacích a výzkumných institucí
(Francie – ENA, Německo – Institut ve Speyeru),
- ❖ - **mezinárodních** a nadnárodních organizací
(podporujících rozvoj):
 - OECD, Rada Evropy, EU,
 - + **vědeckých institucí** (IIAS – EGPA, EIPA v Maastrichtu, EUI ve Florencii). + Odborné konference.
- ❖

II.2 AKTUÁLNÍ VÝVOJ ZKOUMÁNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY (TRENDY VE SPRÁVNÍ VĚDĚ)

× **Současná témata (výběr):**

- **Teorie reforem** veřejné správy, **řízení změn** ve veřejné správě,
- + Zvyšování **efektivnosti** VS (= trvalý požadavek), v současnosti např. zejm. v položce „**úspornost**“,
- + **Kvalita řízení, standardizace procesů, regulace** (např. RIA), **evaluace**,
- + **Elektronizace**, e-government,
- + Zapojení **soukromého sektoru** (např. „PPP“),
- + **Principy dobré správy**, evropský administrativní prostor,
- + Opatření proti korupci, **etika**,
- + Otázky **deficitu demokracie**,....

VÝVOJ VEŘEJNÉ SPRÁVY A JEJÍHO ZKOUMÁNÍ = NEKONČÍCÍ PROCES

Diskuzní otázky:

- Jak je využíván potenciál vědeckého zkoumání veřejné správy a její právní regulace ?
- Jak jsou využívány existující, resp. dostupné poznatky a zkušenosti (doporučení) ?
- Je tomu obdobně jako v soukromém sektoru ?
- Jaké jsou pro to důvody ?????